

Helsingin Sanomat 27.9.1944:

Vain naapurisovun luominen voi turvata itsenäisyytemme.

Jokaiselta suomalaiselta vaaditaan oikeaa soveltautumista uusiin olosuhteisiin.

Tri Urho Kekkonen piti eilen Yleisradiossa seuraavan puheen:

Keskellä kohtalontäyteistä aikaa vietti Suomi olympiastadionillaan viime sunnuntaina suurta urheilujuhlaa, Suomen yleisurheilumestaruuskilpailuja, joita seuraamaan oli kokoontunut valtava katsojamäärä. Nuo kilpailut kokonaisuudessaan olivat osoitus urheilun keskeisestä asemasta Suomen kansan parissa. Samaten kuin me rauhan vuosina olimme urheilusaavutustemme ja urheilumielemme puolesta maailman ensimmäisiä urheilumaita, samaten me nyt halusimme näyttää, että sodankaan ankara aika ei ole kyennyt sammuttamaan harrasta innostustamme urheiluun.

Kun ajatukset onnistuneen urheilujuhlamme yhteydessä ovat kohdistuneet urheilun asemaan ja arvoon yhteiskunnassamme, joudumme kysymään, kykeneekö urheilu antamaan meille omista kasvatusihanteistaan oppia sitä raskasta taivalta varten, joka kansallamme on edessään. Tätä kysymystä tarkasteltaessa kiinnittyy huomiomme ensi kädessä siihen urheilun harjoittamisessa perustavaa laatua olevaan sääntöön, jonka noudattamiseen urheilijat on pyritty kasvattamaan: urheilijan tulee osata voittaa pöyhkeilemättä ja hävitä murtumatta. Tämän vaatimuksen on urheilunjohto tinkimättä asettanut urheilijoille ja samaan vaatimukseen on koko kansa yhtynyt arvostellessaan etenkin niitä miehiä, jotka eri puolilla maailmaa ovat saaneet kunnian puolustaa urheilukentillä Suomen värejä. Nyt on tilanne muuttunut sellaiseksi, että tällä kertaa vaaditaan koko Suomen kansalta sitä samaa, minkä kansa on tähän saakka vaatinut urheilijoiltaan. Meidän kaikkien, koko kansan, tulee osata kantaa tappiomme. Me olemme hävinneet sodan Neuvostoliittoa vastaan, miehekäs taistelumme on päättynyt raskaaseen tappioon. Todellisen urheilukansan tavoin meidän on ilman varauksia tunnustettava häviömme, meidän on itsellemme ja muille myönnettävä, että urhoollinen, kestävä vastustaja on meidät voittanut. Mutta samaten kuin hyvä urheilija osaa oikein arvioida vastustajansa todellisen kyvyn ja voimat, samaten meidän tulee kansana kyetä oikein arvioimaan Neuvostoliiton todellinen voima. Tämä arviointi johtaa meidät siihen tulokseen, että meidän on tunnustettava häviömme siinä mielessä lopulliseksi, että me emme koskaan voi sotaisin keinoin saavuttaa sitä asemaa, mikä meillä oli ennen sotia. Neuvostoliiton ylivoima on ehdoton ja jatkuva.

Tämän seikan rehellinen myöntäminen tulee olemaan kansallisen olemassaolomme edellytys ja koetinkivi,

sillä koston hautominen ja joko julkinen taikka salainen suunnittelu menetettyjen etujen takaisinvalloittamiseksi, siis revanssijätös, tietää kansamme tuhoa. Ranskassa lausuttiin v. 1871 onnettomasti päättyneen sodan jälkeen, että ranskalaiset eivät koskaan puhu menetetyistä maakunnista, mutta eivät niitä koskaan unohda. Se oli revanssijätöksen alkua. Meillä ei ole varaa vastaavanlaiseen ajattelutapaan, meidän on kerta kaikkiaan unohdettava menetetyt etumme poliittisena tekijänä. Väli rauhassa luotu olotila on jatkuva ja pysyväinen. Sen käsityksen mukaisesti meidän on ilman pettäviä toiveita ja harhaluuloja toimittava ja politiikkamme ohjattava, niin vaikeaa kuin se aluksi ehkä saattaakin olla.

Tähän seikkaan on tässä kiinnitetty huomiota sen vuoksi, että uuden valtiollisen asemamme keskeisenä kysymyksenä tulee olemaan sen epäluulon poistaminen, joka Suomen ja Neuvostoliiton välillä on vallinnut. Olosuhteet ovat menetetyn sodan jälkeen muodostuneet sellaisiksi, että Suomen on toiminnallaan kyettävä hälventämään Neuvostoliiton taholla maattamme kohtaan tunnettu epäluulo. Meidän tulee lähteä siitä, että Suomi ja Venäjä ovat kuten tähän saakka myös tulevaisuudessa rajanaapureita. Kun me emme voi muuttaa tai edes kieltää maantiedettä, on meidän velvollisuutemme toimia niin, että maittemme välille saadaan luoduiksi meidän etujemme mukaiset suhteet, s.o. että hyvä naapurisopu saadaan aikaan. Rajariitaisuuksista kärsii näet aina eniten heikompi osapuoli. Neuvostoliitto on nyt nousemassa Europan johtavaksi suurvallaksi ja meidän tulee ymmärtää sen verran maailmanpolitiikan kovaa todellisuutta, että Neuvostoliiton ei siinä asemassa tarvitse sallia sellaisen asiain tilan syntymisiä, että sen länsirajan takana yli 1000 kilometrin pituudella palaa selvittämättömän sodan ja sam- muttamattoman vihan salaiset valkeat.

Meidän kansalliset etumme näinollen vaativat keskinäisen luottamuksen luomista maittemme välisiin suhteisiin. Kun Neuvostoliitolla on saattanut olla — sanottakoon sekin suoraan — asiallisia syitä epäluuloonsa, on meidän ansaittava tarvitsemamme luottamus omilla teoillamme.

Henkilö, jolle ei ole vielä selvinnyt uuden asemamme poliittiset vaatimukset ja joka ei ole voinut vapautua perittyjen katsomusten vaikutuksesta, tulee sen johdosta, mitä edellä esitimme, varmaan-kin sanomaan, että meillä ei ole mitään mahdollisuuksia hankkia Neuvostoliiton luottamusta. Tähän on vastattava, että

luottamuksen ansaitseminen ja naapurisovun luominen on kuitenkin ainoa tie, joka voi turvata itsenäisyytemme.

Ei ole kysymys kahdesta tai useammasta mahdollisuudesta vaan ainoasta mahdollisuudesta. Jos emme periytyneen epäluulomme vuoksi tahdo yrittää käyttää tätä mahdollisuutta, silloin emme siis usko Suomen kansan tulevaisuuteen. Meidän on kyettävä näkemään tosiasiat ja toimimaan niiden mukaisesti. Tähän on vielä lisättävä, että hyvien suhteiden luominen Europan johtavaan suurvalt- taan on paitsi ainoa mahdollisuutemme myöskin oikean politiikan harjoittamista kansallisten etujemme kannalta katsottuna.

Jokainen meistä tietää, että pitkäaikaisen sodan jälkeen keskinäisen, kestävänsä sovinnon aikaan- saaminen on vaikea asia. Se tuskin tulee enempää Neuvostoliitossa kuin täälläkään onnistumaan, jollei kyetä luomaan uutta henkistä atmosfääriä kansojemme välille. Suomen osalta tuo sovinnon ilmapiiri syntyy varmasti odotettua helpommin, jos me saamme havaita, että Neuvostoliitto kunnioittaa Suomen itsenäisyyttä ja sisäistä vapautta.

Välirauhansopimus, niin ankara kuin se onkin, vakuuttaa maallemme valtiollisen vapauden.

Me tahdomme lähteä siitä, että tämä on Neuvostoliiton vakava tarkoitus ja me menemme vieläkin pitemmälle: me oletamme, että Neuvostoliiton oma etu liittyy Suomen itsenäisyyteen sikäli, että Neuvostoliitolle täytyy itsenäisestä, elämänuskoisesta Suomesta olla suurempi hyöty kuin nujerretusta, pakonalaiseen elämään tuomitusta Suomesta. Olosuhteet maassa ovat todella sellaiset, että myönteinen, luottavainen mieliala Neuvostoliittoa kohtaan syntyy — niin kuin olettasimme — yllättävän helposti sillä edellytyksellä, että solmittu välirauhansopimus puolin ja toisin toteutetaan. Tilanne muistuttaa hieman v. 1808—09 sodan jälkeistä aikaa, jolloin hävityn sodan päätyttyä oli luotava suhteet Venäjään kokonaan uudelle pohjalle. Kun kansalle oli käynyt selväksi, että ero Ruotsista oli välttämätön pakko, järjesti se elämänsä uusien olosuhteiden mukaisesti ja sai nopeasti aikaan hyvät välit entisen vihollisensa kanssa. Suomen kansa oivalsi silloin, että ainoastaan tuo tie saattoi turvata sille olemassaolon. Kansa voitti itsensä ja itsensä voittamisella se loi alun sille suotuisalle poliittiselle ja taloudelliselle kehitykselle, joka yleisesti

ottaen oli vallalla koko 1800-luvun. Tilanne ei meillä tosin ole sama kuin 1809 jälkeen, nyt jatkamme elämäämme vapaana valtakuntana, mutta tälläkin kertaa tarvitsemme samaa realistista käsitystä välttämättömydestä uuden henkisen ilmapiirin luomiseksi kansojemme kesken jatkuvan yhteistyön aikaansaamiseksi.

Se lopputulos, johon sota on vienyt, osoittaa, että viimeaikainen politiikkamme on ollut erehdys. Emme käy tässä tutkimaan, missä määrin se olisi omilla voimillamme ollut vältettävissä, mutta erehdys on meidän myönnettävä. Ottakaamme kuitenkin huomioon se historian antama todistus, että nuorille kansoille sattuu poliittisia erehdyksiä helpommin kuin vanhoille, joilla on kokemukseen perustuvaa taitoa kansainvälisessä politiikassa. Monet nuoret kansat ovat ennen meitä vuosisatojen kuluessa tehneet erehdyksiä ja saaneet maksaa ne kalliisti. Nyt on meidän vuoromme maksaa erehdyksestämme. Me kykenemme sen tekemään ja voimme luoda edellytykset jatkuvalla elämällemme samaan tapaan kuin monet karvaan tappion kärsineet kansat ennen meitä: vilpittömästi täyttämällä asetetut ehdot. Ainoastaan siten, että otamme varteen välirauhan luomat tosiseikat, joita emme voi muuttaa, kykenemme turvaamaan olemassaolomme.

Tämä ohjelma ei ole toteutettavissa yksinomaan hallituksen tai eduskunnan päätöksillä ja hyvällä tahdolla, siinä tarvitaan koko kansan yksimielisyyttä. Meillä on tullut sotavuosina tavaksi vedota kansalaisiin kokonaisuuden nimessä. Jos koskaan tällainen vetoamus on paikallaan, on se nyt, sillä

kokonaisuus, kansa ja sen olemassaolo, vaativat iällä kertaa jokaiselta suomalaiselta oikeaa soveltautumista uusiin olosuhteisiin.

Välirauhan ehtojen sabotoiminen, erimielisyyden virittäminen, epäluulon ylläpitäminen, toivottoisuusmielisiä levittäminen jne. vähentävät mahdollisuuksiamme selviytyä vaikeuksista. Poliittinen historia eri maista ja eri kausilta osoittaa, että yksimielisyyttä ovat aina vaatineet, usein vain oman etunsa vuoksi, vallassaolevat valtiolliset piirit. Tällä kertaa meillä yksimielisyysvaatimus kohdistuu yhtä hyvin — ja eräältä osalta ensi sijassa — niihin, jotka ovat määränneet maan tähänastisen politiikan, kuin niihinkin, jotka ovat toimineet sitä vastaan. Parasta olisi, jos voisimme vanhan unohtaen kokoontua yhteisin tunnuksin niiden vaatimusten rehelliseen täyttämiseen, jotka uusi asemamme meille asettaa.

Palaamme vielä urheiluun, jonka opettama reilun pelin moraali on mennyt suomalaisten veriin. Urheilijan täytyy oppia häviämään masentumatta. Tätä oppia tarvitsee Suomen kansa nyt enemmän kuin koskaan ennen. Mieliala maassa ei hyvin ymmärrettävistä syistä ole toivorikas, mutta meillä ei liioin ole mitään syytä synkkämieliseen toivottomuuteen. Kun me tunnustamme uudet tosiasiat ja ilman harhakuvitelmia pyrimme toimimaan uuden asemamme mukaisesti, täytämme velvollisuutemme tulevia suomalaisia sukupolvia kohtaan.

Meidän harkitsevaisuudestamme ja realismistamme riippuu nyt ei vain ajallinen elämämme vaan myöskin suomalaisen kansan, tulevien polvien elämä.

Sitä emme saa vaarantaa ennakkoluuloisuudellamme ja realiteetit kieltämällä itsepäisyydellä. Ja muistettava on: jos ja kun Suomen kansa jää elämään, elää se tällä Suomen niemellä. Se ei pääse väistämään kovaa rauhaa muualle siirtymällä. Mutta se tarvitsee kasvattamansa sivistyneistön omassa keskuudessaan, pahoina päivinä vielä tähdellisemmin kuin menestyksensä aikoina. Kenelläkään ei nyt ole oikeutta irroittautua kansasta, jonka kannettavaksi tappio on joutunut. Koko kansan on hyvin urheilijan tavoin osattava ottaa häviö ilman murtumista ja masentumista.

Suomen kansa on sille määrätyn uuden poliittisen tien alussa. Valmiit, leveät tiet on meiltä suljettu, meidän on rakennettava yli soiden ja vaarojen uusi tie kansalliselle elämällemme. Onneksi me olemme raivaajakansa, joka sivujensa sitkeydellä ja henkisellä kestävyydellään tulee selviämään niistäkin vaikeuksista, jotka tulevaisuudella on meidän varallemme.